

kovas gub. un šās nodaļas vadīšana. Pēc kara P. atkal ierodas dzimtenē. Kad dibinās L. Universitāte, P. dabū docentūru neorganiskās ķīmijas tehnoloģijā, nozarē, kurā viņam ir 10 gadu prakse dažādās fabrikās. Reizē ar to viņš ieiet arī t. s.

ķīmijas fakultātes „kodolā“, kam jāizvēršas par fakultāti, ir pirmais ķīmijas fakultātes sekretārs un vēlāk dekāns. Tai pašā laikā P. ļoti rosīgi darbojas arī Organizācijas padomē un vēlāk Universitātes padomē, kur viņš visu laiku ir loceklis; viņš ir arī pirmais saimniecības padomes vadītājs, un arī ķīmijas fakultātes izmēģinājumu un pētījumu laboratorijas vadītājs. Ārpus Universitātes P. ir bijis Rīgas pilsētas valdes loceklis un Rīgas uzņēmumu nodaļas vadītājs, Latvijas ķīmijas biedrības

dibinātājs un pastāvīgs valdes loceklis. Visu šo laiku P. uztur sakarus ar Latvijas ķīmisko rūpniecību, aktīvi darbojas cementa rūpniecībā un strādā arī zinātnisku darbu. Lielākais viņa darbs ir doktora disertācija „Pētījumi par Kurzemes Meldzeres rajona brūnoglēm“, kas godalgota ar Kr. Barona prēmiju.

Visi šie sekmīgie 30 darba gadi ir arī bijuši jubilāra augšanas un veidošanās gadi: cik daudz mazu un lielu šķēršļu ir bijis jāpārvar, ar cik daudz dažādiem cilvēkiem ir bijis jāsastrādā. Laba cilvēku pazīšana, allaž lietišķa un džentlēmiska izturēšanās pret darba biedriem ir sagādājusi jubilāram daudz draugu un cienītāju, kas viņu ir izvirzījuši mūsu Universitātes priekšgalā.

A. K e š ā n s.

Dr. med. Mārtiņš Zīle, bijušais L. Ū. rektors un L. Ū. medicīnas fakultātes profesors, š. g. 28. janvārī atskatījās uz 75 mūža gadiem, un viņu godināja L. Ū. mācības spēki, kolleģas, skolnieki un akadēmiskā jaunatne.

Savas dzīves gaitas M. Zīle sācis 1863. g. 28. janvārī Aļoļā. Izglītību baudījis Valkas draudzes skolā, Valkas apriņķa skolā, Tērbatas valsts ģimnazijā. 1883. g. iestājies Tēr-

batas ūniversitātes medicīnas fakultātē, kuŗu beidza 1888. g. Ārsta un zinātnieka gaitas Z. sācis priekš 50 gadiem Tērbatā, kur 1889. g. promovēts par medicīnas doktoru. Pēc tam strādājis Pēterpilī bērnu slimnīcā, Vīlandē kā praktizētājs ārsts, tad papildinājis zināšanās Berlīnes klīnikās. Vēlāk, darbotamies par ārstu Maskavā, saslimis ar chronisku plaušu kaiti un bija spiests pārcelties uz dzīvi Jaltā. No 1896. līdz 1897. g. ir kaŗa ārsts Sevastopolē, bet 1898. g. pārcēlies uz Odesu, kur sabija līdz 1922. g. No 1899. līdz 1903. g. prorektors Odesas evaņģeliskā hospitālī, no 1900. līdz 1906. g. — skolas ārsts Sv. Pāvila reālskolā Odesā. No 1902. līdz 1908. g. veicis eksperimentālus darbus Odesas ū-tes medicīnas fakultātes fizioloģiskā institūtā pie prof. Verigo. No 1905. līdz 1918. g. bijis tās pašas fakultātes privātdocents speciālā patoloģijā un terapijā. No 1914. līdz 1918. g. ieņēmis farmakoloģijas katedru Odesas augstākos sieviešu medicīnas kursos. 1918. g. maijā ievēlēts par Odesas ū-tes medicīnas fakultātes vispārējās terapijas katedras vadītāju kā štāta docents. 1920. g. ievēlēts par II diagnōstiskās klīnikas vadītāju jau profesora amatā. No 1922. g. aprīļa ir L. Ū. medicīnas fakultātes terapeutiskās klīnikas direktors. No 1923. līdz 1925. g. medicīnas fakultātes dekāns, no 1923. līdz 1928. g. — Latvijas tuberkulozes apkaŗošanas biedrības priekšnieks. 1927. un 1928. g. L. Ū. rektors. 1927. g. 16. septembrī ievēlēts par Upsalas medicīnas fakultātes Dr. med. h. c., bet 1933. g. — par Vīnes ārstu biedrības korespondētāju biedru.

No 1928. g. sākās Zīles darbība plašākā mērogā. Viņš uzstāties ar priekšlasījumiem Kaŗalaucu ūniversitātē, Vīnes internācionālā ārstu kongresā, Upsalas un Stokholmas ūniversitātē, Drēzdenes dabas pētnieku kongresā. Zīle organizēja un vadīja četrus internācionālus kongresus, kas bija veltīti medicīniskai sintezei un kas sanāca Rīgā un Marienbādē (Čehoslovākijā). Šais kongresos piedalījās ievērojami medicīnas pasaules pārstāvji, un Zīle šeit godam tika minēts kā Latvijas ūniversitātes un Latvijas zinātnes izcils pārstāvis.

Zīles spalvai piēder 43 zinātniski darbi. No tiem pēdējie trīs publicēti grāmatu veidā un veltīti medicīniskās sintezes jautājumiem: 1933. gadā „Das Weltbild des Arztes“, 1934. g. — „Das Urphänomen des Lebens“, 1935. g. — „Was ist Seele“. Pirmā no šīm grāmatām iznākusi otrā izdevumā. Ar savā vecumā pavisam neparastu enerģiju Zīle strādā pie ceturtās grāmatas rakstīšanas un joprojām rosīgi darbojas medicīnas fakultātē.

Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa II un III šķiru un Zviedrijas Ziemeļzvaigznes I šķiras ordeni.

Plaša erudīcija, paidagōģiskas dāvanas, patstāvība zinātniskos ierosinājumos un slēdzienos, tolerance pret citu uzskatiem raksturo Zili kā zinātnieku, labsirdība, nesavtība un ideālisms — kā cilvēku.

K. R.

Dr. phil. Jānis Endzelins, L. Ū-tes filoloģijas un filozofijas fakultātes profesors un pats ievērojamākais latviešu valodnieks, š. g. 22. februārī atskatās uz pavadītiem 65 mūža gadiem. Viņa vārds pazīstams visā pasaulē, kur vien laudis nodarbojas ar valodniecību, šo, pēc franču valodnieka Vendrijēsa vārdiem, la plus noble des sciences, — gan visās Eiropas valstīs, gan arī tālajā Amerikā, kuŗas valodnieku biedrība (Linguistic Society of America) viņu priekš kāda mēneša ievēlēja par savu biedru. Nupat, pag. janvāra beigās, savas pastāvēšanas 100 gadu svētkos, par savu goda biedru prof. Endzelinu ievēlēja arī Mācīto igauņu biedrība Tartū. Viņa sarakstīto plašāko un sīkāko darbu daudzums ir ļoti liels, un to skaits arvienu pieaug (sk. aizrādījumus par svarīgākiem no šiem darbiem IMM. 1933, I, 114—119). Viņa lielie darbi: Lettische Grammatik, Lettisches Lesebuch, Latvijas vietu vārdi I—II, Lielā latviešu valodas vārdnīca, kuŗai tagad iznāk papildinājumi, viņa kopā ar Milenbachu izdotā Latviešu gramatika, skolās lietojamā Latviešu valodas mācība, viņa pareizrakstības vārdnīca, svešvārdu vārdnīca, vāciski-latviskā un latviskivāciskā vārdnīca, kā arī daudzie mūsu valodas tīrīšanai veltītie raksti visiem ļoti labi pazīstami, un par tiem te sīkāk runāt nav nozīmes. Tāpat visai mūsu tautai, sevišķi mūsu intelligencai, labi pazīstama jubilāra profesora darbība mūsu ūniversitātē un viņa tiešā pamācītāja darbība sapulcēs un runās, kas veltīta mūsu dzimtās valodas tīrīšanai no nepareizībām un nevajadzīgiem svešiem aizguvumiem. Arī jubilāra biogrāfija un zinātniskās darbības izveidošanas gaita visiem mums ļoti zināma, lai pie tās te vēl sīkāk kavētos. Tādēļ atliek tikai novēlēt jubilāram veselību un daudz enerģijas joprojām pētīt mūsu valodu, iedziļināties tās noslēpumos un savas atziņas darīt zināmas gan jaunu zinātnes patiesību alcējiem šepat pašu zemē un tautā, gan arī nemitīgiem un negurstošiem pētnieku gariem visā plašajā pasaulē.

B.

Profesora Dr. arch. Paula Kundziņa 50 gadi. Š. g. 4. februārī uz 50 nodzīvotiem mūža gadiem atskatījās L. Ū-tes arhitektūras fakultātes profesors Dr. arch. P a u l s K u n d z i ņ š.